

Дмитрий Биленкин

Във всички галактики

Отдясно склонът беше ослепително бял, а отляво – непроницаемо черен. Те вървяха по дъното на прохода, по самата граница между светлината и мрака, между жегата и студа, но не долавяха разликата в двете крайности. Светлината беше безжалостно неподвижна, тъмнината – също; жестоката голота на камъка царуваше и там, и тук; едно и също мрачно небе се плъзгаше над всъдехода, повтаряйки завоите на прохода. Даже камъните не тракаха под гъсениците както на Земята, а някак по-рязко и по-грубо. Липсата на въздух лишаваше звука от обикновените обертонове; металът и само металът беше негов проводник.

Самите хора бяха в калфи-скафандри, а и скафандрите бяха поставени в калфа-кутийка на всъдехода. Пет часа вече в скафандър, където въздухът си беше като въздух, но кой знае защо всички усещаха вкус на гума, пластмаса и метал в него. А отвън – мрак и пламък, застинала клада на безжизнена материя. И нито един земен цвят!?

Главата в шлема като че ли вече е чужда. Тялото е уморено от неподвижността на някои мускули и от тежката борба с разтърсването на други. Всичко – и мисли, и чувства, и плът жадуваше за почивка. И преди всичко за почивка от Луната. Само една единствена зелена тревичка можеше да им възвърне тяхната жизненост. Но те можеха да я видят само насън.

– Е, сега е близо – каза Преображенски, като облиза устни. Той седеше зад волана, непоколебим като скала и даже скафандърът на раменете му не беше закръглен, а ъгловат.

„Близо...“ – повтори наум Крамер.

Близо беше и преди час. Просто им се искаше да бъде близо. Затова те тръгнаха напъйко; геолозите бяха свободни да избират маршрута си.

Романов се оживи при думата „близо“ и с възторжено тенорче забърбори за петрографския състав на мяркащите се встрани минерали. Той заговори за това, не защото го беше развълнувало някакво ново съображение и не за да помогне на другите да съкратят времето. Като всеки новак той се страхуваше, че ще го заподозрят в липса на собствено отношение към лунната геология. Всички те бяха ентузиастични, но за това не беше прието да се говори на глас, както не е прието да се говори на глас за любовта, а предпочитаха да ругаят Луната, защото в минути като сега те искрено я ненавиждаха. Но с това Романов все още не беше свикнал.

– Трай! – избухна Преображенски.

Романов заекна.

– Да – каза Крамер, опитвайки се да заглади неловкото положение. –

Не е проста работа това, Луната...

Той замълча, без да продължи мисълта си. По-скоро техните чувства, отколкото разума, реагираха на обкръжението. Никъде не бяха чувствували така, както тук, безсилието на думите. Тук и най-обикновените думи, в сравнение със Земята, придобиваха друго емоционално съдържание. Лунната тъмнина не беше оная тъмнина, която някога е дала на човечеството това понятие. И светлината. И много други неща също. Ето защо те не обичаха да разказват за Луната. Описанията им за Луна-та се оказваха неточни, колкото и внимателно да подбираха думите. Правилно можеше да ги възприеме само този, който сам е бил на Луна-та. А на него нямаше нужда да му се разказва.

Крамер се ограничи с това, че потупа Романов по рамото, който се усмихна смутено-благодарен зад стъклото на шлема. Мислено Крамер не одобри постъпката на Преображенски. Упорит, талантлив, делови и толкова горд, че вече не можеше да погледне снизходително на малките човешки слабости. А така не бива с новациите, дори ако си уморен. Макар и да си началник, в базата аз ще ти кажа две остри думи – ще разбереш, длъжен си да разбереш. Впрочем, новакът също си го бива – как може да бъде такова дрънкало? Нищо, приятелю, Луната бързо ще те закали. Тя е особена, Луната...

Обичаха ли Луната? Да, на Земята не можеха да живеят без нея. Мразеха ли я? Да, когато дълго оставаха на четири очи с нея.

Проходът се извиваше с криволичене по наклона и те видяха ТОВА изведнъж, когато заобикаляха поредния завой.

Възкликнаха в глас.

Всъдеходът подскочи и се закова на място.

Всичко тук беше такова, както в другите котловини – огнени клинове светлина разсичаха сенките по склона, остри каменни сипеи и това беззвучие на лунния свят, което непреодолимо ти се иска да нарушиш с вик.

Кое беше различно тук – тази скала. Нейната шапка-невидимка и правеше сянка, като че ли в нея светлееше вход. Той беше осветен отвътре, както глухата нощ се озарява от светлините на прозорец.

И тримата излязоха мълчаливо от всъдехода. С всяка измината крачка неправдоподобното ставаше още по-неправдоподобно. Накрая те се озоваха пред входа и на всички им се прииска да разтъркат очи.

Нямаше никакъв праг. Ръбестите лунни камъни изведнъж, без всякакъв преход, се сменяха с кръгли, загладени камъни. И зад този преход започваше друг свят...

В него имаше небе, нашарено с перести облаци. Имаше езеро в пръстена на скалите, имаше и гора. Слънцето се промъкваше между облаци – кехлибарено слънце на жълто небе. Неговите разсеяни лъчи носеха спокойствие и тишина. Бледожълт отблясък покриваше водата, истинска вода, която ласкаво те мами да се изкъпеш в топлина и тишина.

„Бряг на детството“ – сякаш чу Крамер.

Между езерото и дърветата, чиито дълги оранжеви листа растяха направо от стволите, се виеше пясъчна ивица, тънка и гладка, такъв пясък ти се иска да пресипваш безкрайно от ръка в ръка.

Зад гората се издигаха скали, замислени като древни философи. Точно така: замислени скали – иначе те не можеха да бъдат наречени.

Но в това езеро, в това небе, в тези скали имаше нещо повече от мъдро спокойствие. В тях се съдържаше онази красота, която приласкава душата, както майката приласкава заспало дете. Не, още по-хубаво! Едно докосване до нея измива всяка горчилка, всичко нечисто, цялата ти умора

На тримата им се струваше, че са в кристален струящ поток. Те бяха там, на кехлибарения бряг, водеха спокоен разговор със скалите, листата на дърветата им кимаха, вълните галеха техните голи тела, пресипваха през пръстите си ситния пясък и бяха щастливи.

Стояха, забравили времето.

Крамер даже не изпитваше желание да влезе там, толкова беше погълнат от гледката.

– Пришълци от друга планета! – дрезгавият глас на Преображенски го върна към действителността. – Това е базата им!

Очарованието намаля. Крамер видя как Преображенски направи крачка напред, как повдигна крак, за да стъпи на брега на езерото и как неочаквано пространството отрази крачката му.

Преображенски се залюля, едва запазил равновесие.

Отзад бързо се приближи Романов и делово опипа пред себе си. Видимо нищо не преграждаше входа, но въпреки това протегнатите му ръце опряха в невидима стена.

Желаният свят на пришълците беше недостъпен!

По законите на логиката така и трябваше да бъде, те го разбраха и подтиснаха разочарованието си.

– Спокойно – каза Преображенски. – Да действуваме.

Стояха рамо до рамо пред входа и всеки чуваше шумното дишане на другите. Откритието се стовари върху раменете им като тежък товар.

И тримата не можеха да гледат езерото с предишния радостен и спокоен поглед, това беше печално и неизбежно. Колкото и да беше прекрасното прекрасно, то подлежеше сега на изследване, на хладен анализ и на изяснение.

Действителността встъпваше в правата си. Изчислиха площта на входа, измериха радиоактивността на скалите и преградата, определиха силата на отражение на светлината от езерото, направиха както винаги всичко, което беше необходимо. Дълбоко в душите си обаче изпитваха някакво неясно угризение заради това, което вършеха; толкова по-настъргено и по-съсредоточено работеха.

Зад преградата през това време нищо не се промени. Все така мамещо блестеше водата, все така меко струеше светлината, все така кротък изглеждаше брегът.

Направиха снимки.

– Трябва да се провери здравината на преградата – каза Преображенски.

Романов изтича до всъдехода, довлече свредела, опря дръжките му в гърдите си и включи мотора.

Бляскавото острие започна да потъва като се въртеше и потреперваше.

Сякаш паяжина увисна на крайчеца на свредела. Слисан, Крамер гледаше как от вибриращото острие бягат, пресичайки се, безтегловни нишки.

– Стой! – с нечовешки глас изкрещя Преображенски.

Романов вече сам беше запокитил свредела.

Късно.

Пукаше се не преградата. Като растеше постоянно, разрушението обхвана езерото, скалите, гората, небето. Светът се разпадаше като диамант под ударите на чук. Той се ронеше, потъмняваше, гаснеше...

И угасна съвсем. Прощално припламвайки, изчезна и последното облаче.

Мрак надзърташе от очите на хората.

Когато замаяни, нищо не разбиращи, с разтреперани ръце запалиха фенерите, видяха голата плоскост на камъка, където току-що имаше езеро.

Смутени, напразно с отчаяна надежда търсеха по неговата повърхност. Камъкът беше навсякъде гладък, точно като полиран камък от скала. Под пръстите им като засъхнали листенца се зарони черен емейл, който тук-там покриваше скалата.

Те взеха от този емейл с онова чувство, с което се взема шепа пепел от пожарище.

И когато всичко необходимо беше направено, когато беше изпълнен целият ритуал на погребални изследвания, Преображенски се отдели встрани, седна върху плоския камък и закри с ръце лицето си.

– Предполагам, че у пришълците това е било нещо като телевизор... – каза неуверено Романов. – Знае ли се...

Раменете на Преображенски потрепераха. Крамер вдигна ръце към небето. Там, във въглената чернота, сияеше вечната арка на Млечния път.

– Не – каза той глухо с някаква непоколебима увереност. – Не. Това не беше база. Нито телевизор. Този свят беше твърде прекрасен...

Той се запъна.

– ...Толкова човечен.

Крамер мълчаливо съзерцаваше небето, без да го вижда. Никой не каза нищо.

– Ние убедихме себе си, че величието на каквато и да е цивилизация се въплътява преди всичко в техниката – каза той бързо. – Защо? Пришълците също не са роботи. Тук, на това място, далеч от дома си, те са изпитвали съвсем същите чувства и са създали онова, което им е липсвало: образът на родната природа. Приятели, това беше картина.

Преображенски стана и замислено погледна към камъка, на който беше седял, като че ли той все още пазеше топлината на онези загадъчни същества, които бяха идвали тук преди тях.

– Стягайте се – каза той, като се обърна рязко. После докосна рамото на Крамер.

– Твоята хипотеза, разбира се, е права. Но тя е уязвима от позицията на логиката.

Крамер кимна с глава.

– Да, разбира се. Моето обяснение е твърде утилитарно. Всичко е по-просто. След милиони години, на други планети и в други галактики, в царството на каквато и да е свръхтехника художникът ще си остане художник, рисуващ където и да е, с каквото и да е и на каквото и да е. Иначе той не може, ето цялата логика.

КРАЙ

© 1971 Наталия Воронова, превод от руски

Дмитрий Биленкин
Во всех вселенных

Сканиране и разпознаване: Светослав Иванов, 2006

Публикация: сп. „Космос“, февруари 1971 г.

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/2118>]